

לשאלת סדור התלמוד

לית ממיטב ידיה ¹⁶ דלא מצי אמר ליה תא את גבי מזיבורית אלא גבי ממיטב ¹⁶ רבי עקיבא אומר וכו' — גיטין מ"ח א': דמשלם ליה ממיטב רבי עקיבא אומר וכו'. ז' א': תורא דידן לתורא דהקדש ודקא ¹⁷ קשיא לך שור רעהו אמר רחמנא ולא שור של הקדש ¹⁷ ר"ע סבר לה כר"ש — גיטין שם: תורא דידן לתורא דהקדש ר"ע סבר לה כר"ש. ט' א': ורב אסי אמר ¹⁸ נוטל רביע בקרקע ורביע במעות ¹⁸ מספקא ליה וכו' — ב"ב ק"ז א': ורב ורב אסי מספקא ליה וכו'. ט"ו א': אבל כפרה איש דבר מצוה אין אישה דלאו בת מצוה לא ואי ¹⁹ אשמעינן הני תרתי הכא משום כפרה והכא משום חיותא אבל לענין קטלא איש דבר מצוה לשלם כופר אשה לא ואי אשמעינן כופר משום דאיכא איבוד נשמה וכו' — קידושין ל"ה סע"א ורע"ב: אבל כופר אימא איש דבר מצוה אין אשה לא ואי אשמעינן הא משום דאיכא איבוד נשמה וכו'. ט"ו ב': אבל פחות מאי הכי גמי דלא משלם אי ²⁰ הכי אדתני זה הכלל כל המשלם יותר על מה שהזיק אינו משלם ²⁰ ע"פ עצמו ליתני וכו' — כתובות מ"א ב': אבל פחות מאי אינו משלם ע"פ עצמו ליתני וכו'. מ"ד ב': ורבנן האי וארב לו מאי עבדי ליה אמרי דבי ר"י וכו' ואחד מצרי דאף על גב דרובא ישראלים גינהו כיון דאיכא חדא מצרי ביניהו הו"ל קבוע וכו' — כתובות ט"ו א' וסנהדרין ע"ט א': ורבנן אמרי דבי ר"י וכו' ועכו"ם אחד ביניהן דהוה עכו"ם קבוע וכו'. מ"ו ב': ורובא דאינשי ²¹ לרדיא הוא ²¹ דזבני ושמואל אמר יכול ²¹ שיאמר לו לשחיטה מכרתיו לך ולא אזלינן בתר רובא ²¹ כי אזלינן בתר רובא באיסורא אבל בממונא לא אזלינן ²¹ בתר רובא אלא המוציא מחבירו עליו הראיה ²¹ — ב"ב צ"ב א': ורובא לרדיא זבני ושמואל אמר לך כי אזלינן בתר רובא באיסורא אבל בממונא לא. ע"ט או"ב: שכירות דמאי אילימא שכירות דמטלטלין מטלטלי בני שטרא גינהו א"ר חסדא וכו' — ב"מ צ"ט או"ב: שכירות מאי עבידתיה א"ר חסדא וכו'. ולפעמים רחוקות מאוד קוראים אנו משפט נוסף כזה במסכת אחרת ובב"ק איננו בב"ק מ"ו א': וקאי בדמי רדיא אמרי ואי ליכא וכו' — ב"ב צ"ב א': וקאי בדמי רדיא אי הכי למאי נפקא מינה נפקא מינה לטירחא היכי דמי ²² אי ליכא וכו'.

16. ליתא בד"ס אות ל', ונראה שהמעתיק בד"ס טעה ממיטב למיטב.

17. ליתא בד"ס אות ג', ונראה שהמעתיק שם טעה מהקדש להקדש.

18. ליתא בד"ס.

19. גם כאן היו נוטים להגיד, שמעתיק טעה מ"ואי אשמעינן" ל"ואי אשמעינן" אבל כל הסגנון הקצר בקידושין שם מתנגד להשערה זו. ע' הנוסחא בד"ס ובהערות שם אות ש'.

ש'. וע"ע ב"ק ל"ב ב': וצריכא וכו' וד"ס שם, וע"ע בב"ק ב' ב'.

20. ע' לעיל הע' 14.

21. כל מה שליתא בב"ב ליתא גם בד"ס.

22. בד"ס ב"ק ישנה הוספה הדומה לאותה בב"ב, ע"ש אות ה'.

צ"ט ב': איכא בינייהו מלוה ופרוטה — קידושין מ"ח ב' איכא בינייהו מלוה ופרוטה
מר סבר מלוה ופרוטה דעתיה אמלוה ומ"ס דעתיה אפרוטה.

(4) בכל השינויים הנ"ל שבין ב"ק ומסכתות אחרות יכולנו לראות שבב"ק ישנו
תמיד איזה תוספת נוסף, יהיה בצורת מלה נוספת או גם הוספת איזה משפט שלם,
ורק במקומות מעטים מצאנו איזו הוספה כזאת במסכת אחרת. אבל נמצא ג"כ
שבתנאים ידועים הסגנון בב"ק הוא קצר ובמסכתות אחרות הוא יותר רחב.

ככה אנו מוצאים לשון קצרה בב"ק במושגים שהולכים וגוברים פעמים אחדות
בסוגיא אחת, כמו: ב"ק ט"ו או"ב בהשוואה עם כתובות מ"א או"ב חסרות בב"ק
ארבע פעמים המלים ²³ "פלגא נזקא" וארבע פעמים ²⁴ המלים "על פי עצמו". ב"ק
ל"ב ב' בהשוואה עם מכות ח' א' חסרה בב"ק ארבע פעמים ²⁵ המלה "בה". וע"ע
ב"ק ז' א': בעל חוב ²⁶ בבינונית — גיטין מ"ט א': בעל חוב דינו בבינונית, וב"ק
ח' א': בעל חוב בויבורית — ב"ב קע"ה ב': בעל דיניה בויבורית.

(5) עוד לשון קצרה ממין אחר אנו מוצאים בב"ק, והיא השמטות הכינוי. ב"ק
ו' ב' וז' א': דנגח ²⁷ — גיטין מ"ח א' ולהלן: דנגחיה. ב"ק ח' ב': זבן (ב' פעמים)
— כתובות צ"ב א': זבנה. ב"ק ס"ב א': טעון — שבועות מ"ו ב': טענו.

אח"כ 1234567

הנחה

ב

הנשענים על כל אלה השינויים כמעט שהיו נוטים לשער, שמסכת ב"ק יצאה
מתחת ידי מסדר אחר, ועל חשבון המסדר הזה יש לזקוף את כל השינויים הנ"ל,
אשר על מספר דוגמאותיהם אפשר להוסיף כהנה וכהנה. והמסדר הוא זה שהחליף
לפעמים מלה אחת במלה אחרת, או שהוסיף מלה או גם משפט שלם לשם תוספת
ביאור המשפט או הענין, וגם הוא הוא זה אשר לפעמים קיצר דבר מה. או גם
להיפך, מסדרי מסכתות אחרות שינו את לשונו וסגנונו של מסדר ב"ק, והם הם
החליפו, השמיטו או קצרו, כי טרם אנו יודעים למי מן המסדרים משפט הבכורה,
מי הקדים את חברו. אבל כששמים לב גם לשינויי הנוסחאות אצל בעלי הנוסחאות
למסכת ב"ק בעצמה ²⁸ נוכחים לדעת שהשערה כזאת בנויה על יסוד רפה, כי פעמים

23. בד"ס איתא פעם אחת ואצל בעלי הנוסחאות האחרים גם שלוש פעמים הנשואות
עוד, ע"ש בד"ס אות א'.

24. בד"ס איתא פעם אחת ואצל בעלי הנוסחאות האחרים עוד שתי פעמים, ע"ש בד"ס
אות ו' ואות ז'.

25. שתי פעמים איתא בד"ס ועוד שתי פעמים שם אות ו'.

26. ד"ס: ב"ה דינו בבינונית, וכן ברש"י.

27. וכן ב"ק י"ג ב'. ד"ס בשני המקומות: דנגחיה.

28. ע' בהערותנו לעיל. ועלינו להעיר שלא תמיד אספנו את כל החומר הנמצא, כי לפעמים
לא היו בידינו הספרים הנחוצים.